

Arnau Gonzàlez

«Catalunya ha donat una resposta diferent a la crisi que la resta d'Occident»

Arnau Gonzàlez i Vilalta (Barcelona, 1980) és professor d'Història Moderna i Contemporània a la Universitat Autònoma de Barcelona. Recentment ha publicat 'Procés català, classe mitjana i crisi europea', un assaig curt editat per Gregal que reflexiona sobre la influència de la situació catalana al si d'Europa a través d'una anàlisi històrica que ajuda a comprendre el present.

Vostè se centra molt en les classes mitjanes com a protagonistes del procés català.

—És que crec que ho són. Des de la crisi econòmica del 2008 s'han produït una sèrie de reaccions a Europa i als Estats Units. A Catalunya, les classes mitjanes han vist créixer la sensació que estan desapareixent o que estan en perill, i això ha sigut el procés. La classe mitjana ha aprofitat una qüestió irresolta, com la qüestió nacional catalana, per plantejar que a través de la independència es pogués fer revertir l'evolució econòmica general.

—**Ha triomfat mai una revolució promoguda per les classes mitjanes?**

—Podríem dir que les revolucions burgeses del segle XIX eren de l'alta burgesia i van propiciar l'aparició d'una petita burgesia, d'una classe mitjana. Després de la Segona Guerra Mundial, sempre com a concessió dels sectors més elevats de la societat, es permet el creixement exponencial d'aquestes classes mitjanes. Potser mai no han sigut les protagonistes, però han sigut la conseqüència d'altres revolucions.

—**Llegint el seu assaig, es dedueix que ningú entre la classe mitjana vol ser l'artífex d'un canvi**

Procés català, classe mitjana i crisi europea

ARNAU GONZÀLEZ I VILALTA

Gregal
Maçanet de la Selva, 2019
Assaig
120 pàgines

històric que conté elements d'incertesa.

—Estem en un moment de transició cap a un nou model de societat, un model molt més complex identitàriament. I és evident que ningú a la classe mitjana vol viure en les pròpies carns el canvi d'etapa, el final d'una etapa gloriosa, com ho han estat els darrers setanta anys a l'Europa occidental. Per tant, tot genera incertesa, la incertesa provoca por i la por causa reaccions. Aquestes reaccions, en la majoria d'Estats europeus i als Estats Units ha consistit a donar suport electoral en molts casos a formacions d'extrema dreta que no donen cap resposta real als problemes. En canvi, a Catalunya s'ha trobat una resposta diferent, perquè hi havia un problema no solucionat anteriorment.

—**Per tant, si ningú no en vol ser protagonista, cal ser pessimista quant al fet que es produeix aquest canvi radical?**

—El canvi general en el context mundial s'està produint. Que les classes mitjanes catalanes s'atreixin a arriscar-se a provocar no se sap què és altament improbable, perquè hem trobat una estabilitat social i política amb molts matisos i a ningú no li agrada la inestabilitat. Per tant, és una incògnita sa-

MINAGROC BOU

ber si, algun dia, aquesta classe mitjana catalana farà cap pas que condueixi els governants a una solució arriscada. Jo ho veig altament improbable.

—**Una altra de les coses que comenta és que “tota crisi econòmica va acompanyada d’una altra de nacional-identitària. Rovira i Virgili anava més enllà i deia que les crisis polítiques espanyoles sempre es giraven contra Catalunya.**

—És evident que des de la Guerra de Cuba de 1898, tota crisi política de grans efectes a Espanya ha anat lligada de manera directa o indirecta a la qüestió catalana. A finals dels anys 10 i principis del 20 amb la crisi social i la crisi aguda a Catalunya, que va coincidir amb la campanya per la Mancomunitat; als anys 30 amb la crisi econòmica de 1929 i la Segona República, coincidint amb la qüestió catalana; i evidentment, també, a finals dels anys 70, amb la crisi del petroli i la Transició. I també ens ho trobem ara. I és inevitable. Quan tens un territori amb una conflictivitat nacional irresolta i aquest territori és el més transcendent econòmicament de l’Estat, és evident que és impossible separar mai una crisi d’una altra. I en el procés, la resposta que s’ha anat articulant no ha acabat d’arribar al punt de trobada entre una proposta social i una proposta nacional, tot i que ho ha intentat i s’hi ha acostat. Han sigut els

partits polítics, en aquest cas PDeCAT, Esquerra Republicana i la CUP els que no han estat capaços d’articular una resposta social que connectés amb la nacional.

—**Què pronostica, de tot plegat, i davant d’aquesta situació, que serà més dramàtica després de la sentència del Suprem?**

—És complicat. Mirant-ho des d’una perspectiva europea, hi ha grans problemes al món occidental que tothom els té molt presents. I cap membre de la classe política no està aportant solucions per resoldre o gestionar-los. D’altra banda, aquestes classes mitjanes catalanes i europees no fan cap pas per anar cap a escenaris incerts. Per tant, la resposta a la sentència serà una gran mobilització ciutadana al carrer, però crec que no se superaran línies vermelles que obliguin l’Estat espanyol i la comunitat internacional a prendre decisions importants i dràstiques. I, sobretot, no crec que el Govern de la Generalitat s’atreveixi a prendre decisions, portar-les a terme i fer-les realitat. És a dir, estem en aquell moment de la història on tothom sap que hi ha problemes flagrants i ningú no s’atreveix a intentar-los resoldre. Perquè no hi ha política ni idees de fons ni a l’independentisme, ni al Govern espanyol ni enlloc, i el que s’està fent és intentar fer passar el temps a veure si els problemes es

dilueixen o creixen tant que exploten per ells mateixos.

—**En tot cas, pensa que la capacitat de la mobilització social d’avui és suficient per obligar el poder a prendre decisions que no li agraden?**

—Aquest és el gran dilema. Situant milions de persones al carrer pots obligar el Palau de la Generalitat, La Moncloa i els consells d’administració de les empreses a prendre decisions? Ho veig complicat. Perquè la crisi econòmica ha durat deu anys, encara dura, i encara hi ha la sensació que el que es té és prou positiu per fer protestes agressives. Els poders polítics, però, no s’han vist prou pressionats per prendre una decisió que no volguessin. Per tant, ara mateix és un misteri. Si miréssim enrere diríem que sí, que les grans manifestacions de fa vuitanta i cent anys canviaven els governs i també provocaven reaccions de l’exèrcit. Avui, no n’estic segur. De moment, cap protesta de les armilles grogues a França ni a Catalunya que hagin obligat a canviar de direcció l’Estat. Per tant, potser la política cada cop és menys receptiva a la pressió popular. Bàsicament, perquè a les elits polítiques els fa cada cop menys gràcia això que les decisions les prengui la ciutadania, sigui votant o protestant al carrer.